

Onderzoek naar rupsen

Rupsen zijn geliefd voedsel voor onder andere vogels. Zij doen dan ook erg hun best om niet op te vallen. Dat betekent dat zoeken naar rupsen nog best een lastig karwei is. Toch lukt het vaak wel om rupsen te vinden, als je maar weet waar je moet zoeken. Als je rupsen hebt gevonden die je thuis of op school wilt opkweken, zorg dan dat je weet op welke plant je de rups hebt gevonden. Dat is zijn voedselplant en die zul je de rupsen moeten blijven voeren.

Wanneer kan je rupsen vinden?

In elk jaargetijde zijn er wel rupsen te vinden. De meeste tref je echter aan in het voor- en najaar, vooral in de maanden mei, juni, augustus en september.

Hoe vind je ze?

Je vindt rupsen vooral door goed te zoeken naar vraatsporen op bladeren. Zie je bladeren die aangevreten zijn, dan is de kans groot dat je er rupsen kunt vinden.

Je kunt ook 's nachts gaan zoeken. Veel rupsen zijn namelijk 's nachts actief. Je vindt ze met behulp van een zaklantaarn.

Figuur 1. Avondroodrups

Waar vind je ze?

Op hun waardplanten; bomen, struiken, grassen of kruiden. Zoek goed aan de onderkant van bloemen, bladeren en op stengels. Als je spinsels vindt met rupsen, neem die dan in hun geheel mee. Dit gaat het beste door het takje met het spinsel af te snijden. Neem zakjes of opgerolde bladeren met rupsen erin ook in hun geheel mee, omdat de rupsen alleen hierin kunnen opgroeien.

Wat zijn waardplanten?

Waardplanten zijn de planten waar de rupsen van eten. Rupsen zijn vaak heel kieskeurig en eten maar van een of twee plantensoorten.

Vaak zijn het wilde planten (onkruid, grassen) waar de rupsen van eten, zoals:
 brandnetels : kleine vos, dagpauwoog, landkaartje, atalanta en soms ook de gehakelde aurelia;
 distels: distelvlinder;
 rolklaver: icarusblauwtje;
 grassen: zandoogjes en dikkopjes;
 zuring: kleine vuurvlinder.

Maar ook sommige sierbloemen die in de tuin staan, zijn waardplanten. Bijvoorbeeld:
 pinksterbloem
 look-zonder-look
 damastbloem
 judaspenning

Deze planten worden door het oranjetipje en het klein geaderd witje gebruikt om hun eitjes op af te zetten, maar zijn in de zomer ook goede nectarplanten.

Een lijst van waardplanten die je in tuinen kunt vinden:

vuilboom of sporkehout
 klimop
 hop
 pinksterbloem
 judaspenning
 damastbloem
 oost-indische kers
 kaasjeskruid
 rolklaver
 wilde peen

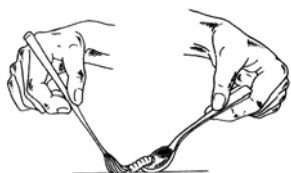
citroenvlinder en boomblauwtje
 boomblauwtje
 gehakelde aurelia
 witjes
 witjes
 witjes
 witjes
 distelvlinder
 icarusblauwtje
 koninginnenpage

En de populairste waardplant: de brandnetel! Er zijn veel vlinders die daar hun eitjes op afzetten. Naast een paar nachtvlinders eten ook rupsen van de kleine vos, dagpauwoog, landkaartje, atalanta en soms ook de gehakelde aurelia brandnetels. Niemand zet graag brandnetels in de tuin, maar het zou voor de vlinders wel fijn zijn als ergens in een hoekje van een grote tuin wat brandnetels mogen blijven staan...

Hoe kan je rupsen het beste oppakken?

In alle gevallen geldt: pak rupsen niet met je vingers op! Je kunt ze gemakkelijk pijn doen of beschadigen of zelfs doodknijpen. Je kunt ze het beste met een (plastic) lepeltje en een penseeltje oppakken. Ook voor jezelf is dat beter: de rupsen met veel haren kunnen irritaties geven aan je huid. De eikenprocessierups is een voorbeeld van een rups waar je het beste uit de buurt kunt blijven. De rupsen leven in groepen in eiken en zijn daardoor makkelijk te herkennen. Als je te lang bij de rupsen in de buurt bent, zul je merken dat je ook dan last krijgt van de brandharen omdat de irriterende stoffen je ook via de lucht kunnen bereiken.

Figuur 2. Rups oppakken

Welke larven lijken op rupsen?

Als je naar rupsen gaan zoeken, is het goed om te weten welke larven je nog meer tegen kunt komen. Sommige larven lijken nogal op elkaar, dus om verwarring te voorkomen hebben we de larven die het meest op rupsen lijken even op een rijtje gezet.

Wat ze alledrie hebben, is drie paar echte poten vlak na de kop. Maar verder verschillen ze in het aantal pootjes:

Rups van een vlinder

heeft na de drie paar echte poten een paar segmenten zonder poten
 heeft nooit meer dan vier paar buikpoten
 dan weer even paar segmenten niks
 en heeft altijd een pootje op het laatste segment (naschuiver)

Larve van een bladwesp

heeft meestal op elk segment een pootje: in ieder geval meer dan vier paar buikpoten
heeft nooit een pootje op het laatste segment (naschuiwer)

Larve van een kever

deze heeft alleen maar drie paar echte poten en nooit buikpoten

Hoe weet je welke rups je hebt gevonden?

Als je een vlinderrups hebt gevonden, is het niet makkelijk om erachter te komen om welke vlinder het gaat. Er zijn meer dan 2000 soorten en veel rupsen lijken erg veel op elkaar. De meeste rupsen die je vindt, zullen van nachtvinders zijn. Daar bestaan verreweg de meeste soorten van. Op www.vlindernet.nl kun je foto's van rupsen vinden en zo jouw gevonden rups opzoeken.